

Ἰπάρχουσι στιγμαὶ τινες ἰσραὶ, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος τελεῖ ὁ ἴδιος τὸ μνημόσυνόν του, καὶ ὡς ἀπηυδαμένους εἰς τὸ παρὸν, πνέει τὸ νεκρολίθανον ζωῆς παρελθούσης.

Εἰς μίαν τῶν ἀγίων τούτων στιγμῶν χθές ἔρριπτα βλέμμα εἰς σημειώσεις μου παλαιάς. Ἐν μέσῳ τούτων διέκρινα Σκιὰν ἀχνίζουσαν, τὴν πρώτην ζωὴν μου, μακρόθεν νὰ με χαιρετᾷ δακρυσμένη· καὶ πρόσपा φιλάτων ἐγγύς μου νὰ διέρχωνται καὶ νὰ σβύνουν . . .

Εἰς τούτων μάλιστα, ἐνθυμούμαι — τὸν εἶδα εἰς τὸ λυκαυγὲς τῆς ζωῆς του — εἶχε τὸ βλέμμα περιπαθές, τὴν ὄψιν ὠχρινάσας ἀγγέλου, καὶ εἰς συνάντησιν πρώτην ἀγάπῃ μᾶς συνέδεσεν αἰώνια.

Φεῦ· ποίας δὲν διήλθα πλησίον του στιγμᾶς εὐφροσύνης! ὁποῖα ὄνειρα εὐγενῇ δὲν ἐναννούρισαν τὴν ψυχὴν μας, ὁποίας ὀπτασίας χρυσᾶς δὲν μᾶς ἐνέπνεεν ἡ Πατρίς!

Παρθῆλον ἔκτοτε χρόνοι. Τί ἔγινεν ὁ ἔνθους νεανίας ἐκεῖνος; πῶς δὲν ἀκούεται πλέον τὸ ἄσμα τὸ γλυκὺ τῆς φωνῆς του, καὶ διὰ τί δὲν ψάλλει ὡς ἄλλοτε·

«Καὶ θάρθουν νὰ μᾶς ἰδῶσι
Ἀπ' τὰ πέρατα τῆς γῆς,
Καὶ τὸν κόσμον θὰ θαμβώσῃ
Ἐνα κίνημα φυλῆς;»

Φεῦ· δὲν εἰξεύρω τί ἔγινε. . . Γνωρίζει τίς τί γίνεται τὸ ἄρωμα ὅταν φεύγῃ, τὸ διαθέον ἄστρον ὅταν περνᾷ, ὁ στεναγμὸς τοῦ κύκνου ὅταν διέλθῃ; Οἱμοὶ! ἐράσμιε φίλε· μυστήριον ὑπῆρξεν ὁ βίος σου, μυστήριον θὰ μένῃ καὶ τῶνομά σου.

Ἀλλ' ὡς εἰς λάρνακα τάφου εὐρίσκει τις πολλάκις κειμήλιον ἱερὸν, ἐν μέσῳ ἀνευρίσκω τῶν σημειώσεών μου τὸ ἐφεξῆς ποίημά του. Φιλῶ τὸν χαρακτῆρα τὸν εὐγενῇ τῆς γραφῆς του, καὶ τὸ προσφέρω εἰς τὴν φιλίαν σου, ἀκριβέ μου Βρατσάνε. Δύνασαι νὰ τὸ θέσῃς ὡς στήλην μνήματος ἀγνωρίστου ἐντὸς τοῦ φύλλου σου, καὶ ὡς ἐπιγραφὴν νὰ χαραῖξῃς·

«Φεῦ, πόσοι δὲν ἐπίστευσαν νὰ λάμψουν αὐγὴν μίαν,
Κ' εἰς χῶμα κείνται ἄγνωστον χωρὶς ν' ἀφήσουν μνηεῖαν.»

Γ. Π. * * *

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ἐκ τοῦ ποιήματος Ὁ ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ.

Παρὰ τὴν ὄχθην κάθηται θαλάσσης βαρυδόγγο,
Καὶ εἰς τὰς χεῖράς του ὠχρὰν τὴν κεφαλὴν ἀφίνει,
Ἐκστατικὸς, ἀκίνητος . . . ἐνῶ τοῦ πέριξ λόγγου
Ἡ σειομένη κορυφὴ τὴν φρίκην παρεκίνει,
Κ' εἰς βράχους θραυομένη,
Ἐβδίζεν ἡ θάλασσα ἀγρία, βρυχωμένη.

Μὲ τοῦ πελάγους τὴν βοήν, μὲ τὴν βοήν τοῦ ὄρους
Μία φωνὴ ἐγείρεται μακρὰ, μυστηριώδης
Ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ παντός, ἐπὶ τὰς μετεώρους
Ἐκτάσεις ἀναβαίνουσα βῶσα, θορυβώδης !
Εἶν' ἄρα γε τῆς φύσεως ὁ ὕμνος ὁ μέγας,
Ἦ ὁ μηνύων τὴν φθορὰν τῆς οἰκουμένης σάλος ;

Εἰς σάλον ἀπαράλλακτον τῶν αἰσθημάτων πάλη,
Καὶ τῶν παθῶν αἱ ἄβυσσοι καὶ τοῦ νοῆς ἡ ζάλη
Συγκρούονται, συγχέονται· καὶ μόλα ταῦτα μένει
Ἀγέρωχος ὁ ἄνθρωπος· ἀγέρωχος πλὴν τρέμων
Καθὼς ἡ δρῦς εἰς κεραυνούς καὶ εἰς πνοὴν ἀνέμων,
Περιφρονεῖ τὴν θύελλαν πυκνὰ σαλευομένη.

Δὲν βλέπεις εἰς τὴν ὄψιν τοῦ τὰ στίγματα τῆς φρίκης·
Δὲν φέρ' εἰς μέτωπον χλωμὸν τὸν αὐλακα τοῦ χρόνου·
Εἰς θολωμένον ὀφθαλμὸν τὴν ἐκφρασιν τοῦ πόνου
Δὲν βλέπεις, ἀποτέλεσμα φρικτὸν τῆς θείας δίκης,
Καὶ σταλαγμοὶ αἱμάτων
Δὲν ἔβαψαν, δὲν ἔβαψαν τὰ ἴχνη τῶν βημάτων.

Τῶν αἰσθημάτων τῶν πυκνῶν τίς ἐννοεῖ τὰς δίνας ;
Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἔχουσε περιλαμπεῖς ἀκτῖνας,
Κ' ἐκάθασάν τὰ στήθη του εἰς πύρινον ἰδέαν,
Καὶ τέφρα τὴν καρδίαν του ἐκάλυψε τὴν νέαν ;
Τίς οἶδεν ἂν ἐν ὄνειρον μαγευτικῆς ἐλπίδος
Δὲν διεψεύσθη, καὶ μ' αὐτὸ ἡ τύχη τῆς πατρίδος ;

Εἰς τὸν ἀπέραντον συχνὰ ὠκεανὸν ἐκτείνει
Μακρὸν, βαθύ, περίλυπον, μυστηριώδες βλέμμα·
Τὸν ἥλιον σβυνόμενον τὸν ἥλιον νὰ κλίνη
Πολλάκις εἰς τὴν δύσιν του ἠτένισεν ἡρέμα,
Καὶ δάκρυ χύνων ἔσπευδε νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν
Εἰς τοῦ ἐρήμου οἴκου τοῦ τὴν ἔρημον ἀγκάλην.

Πλὴν πάλιν εἰς τὴν δύσιν τοῦ ὁ ἥλιος χρυσώνει
Τὰς κορυφὰς τῶν γύρω του ὄρεων, καὶ ματαίως
Ἦ νύξ τὴν μαύρην τῆς σκιᾶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπλόνει . . .
Νυκτικοράκων ἡ κραυγὴ καὶ τοῦ ψυχροῦ βορέως
Ὁ χιονώδης στρόβιλος τὴν φρίκην περιφέρουν,
Ἦλὴν τὴν ψυχὴν σου, δυστυχῆ, ποῦ τάχα μεταφέρουν ;

Μένει ψυχρὸς, ἀκίνητος καὶ σκοτεινὸς ὡς φάσμα·

Ὡς φάσμα, πλὴν τὰ φάσματα τὸ σέβας τῷ προσφέρουν,
Καὶ τὰ στοιχεῖα φρίσσοντα θαρρεῖς τῷ ψάλλουν ἄσμα . . .

Ὅταν ἀκένωτοι πηγαὶ βασάνων μεταφέρουν
Εἰς δίνας φρίκης τὴν ψυχὴν, εἶναι εἰκὼν γλυκεῖα
Τῆς φύσεως οἱ ὄδυρμοι, τοῦ τρόμου ἡ σκοτία.

Ἐν πῆδημα καὶ εἶν' αὐτός | Ἐν πῆδημα καὶ πάλιν·

Ἀνασκιρτᾷ ὡς αἶγαγρος εἰς τοὺς κρημνοὺς τῶν βράχων
Ἀπὸ τὴν μίαν κορυφὴν τινάσσεται εἰς ἄλλην,

Καὶ σταματᾷ ὡς σταματᾷ ὁ εἰς τῶν μονομάχων,
Ὅταν τοῦ ἀντιπάλου τοῦ καταμετρῇ τὸ βῆμα,
Ἢ ὅταν εἰς τοὺς πόδας τοῦ τὸν βλέπη ἄπνουν θυμα.

Ὁ βράχος κάτω σκοτεινὸς, ἀπότομος· τὸ κῆμα

Βαρυστενάζον θαύεται, κ' ἐπὶ τὰς ἀκρωρεῖας
Ἄφροὶ ἐκσφενδονίζονται μετὰ βοῆς ἀγρίας·

Ἐν βῆμ' ἀκόμη λείπεται· ἀκόμη ἓνα βῆμα . . .
Τὴν προσοχὴν τοῦ εἵλκυσε μακρὸν, βαθύ τι ἄσμα,
Ἢ ἔφριζεν ἰδὼν ἐκεῖ πενθηφοροῦν τι φάσμα;

Ποῦ φέρει τῶν βημάτων τοῦ τὴν ἄτακτον πορείαν,

Καὶ τί ζητεῖ τὸ βλέμμα του εἰς ἀχανεῖς ἀβύσσους;

Μὴ ἔρωτος μυστήριον σπαράττη τὴν καρδίαν,

Καὶ μάττην ἐπροσπάθησε νὰ θαύσῃ τὰς ἀλύσους;

Τίς οἶδεν; εἶναι ἄβυσσος τοῦ νέου ἡ καρδία,

Εἶναι φρικτὸν μυστήριον αὐτῆς ἡ ἱστορία.—

Πλὴν τῆς ψυχῆς τοῦ μεταξὺ κ' Ἐκείνης, ἓνα χάος

Δὲν ἤνοιξεν; εἰς τοὺς δρυμοὺς καὶ εἰς τὰς ἀκρωρεῖας

Δὲν εὔρε κανὲν ἄσυλον; τὴν φρίκην ἀενάως

Ἐπιζητῶν, δὲν ἔζησεν ἐντὸς τῆς τρικυμίας;

Εἰς πάγους, εἰς κατακλυσμοὺς ὅποταν ἐκοιμήθη,

Δὲν ἐνεκρώθη ἡ πυρὰ ἡ φλέγουσα τὰ στήθη;

Ἢ σκέψις καὶ ἡ βάσανος καὶ ἡ σκληραγωγία,

Τὸ μῖσος κ' ἡ ἀποστροφή δὲν ἔγιναν τροφή του;

Καὶ ζῶντος μὲ καταστροφὴν καὶ ζῶντος μὲ θηρία

Δὲν ἐσκληρύνθη ἀρκετὰ ἡ πύρινος ψυχὴ του;

Ἢ μήπως δὲν ἐζήτησεν εἰς θέλγητρα Σειρήνων

Νὰ σβύσῃ τὴν ἀνάμνησιν, τὴν φαντασίαν σβύνων;

Ὁ ἄνθρωπος ! τὸν κεραυνὸν καταφρονεῖ, καὶ μένει
Ἀτάραχος εἰς τοὺς σεισμούς· φρικῶδους τρικυμίας·
Προσμειδιῶν εἰς πόλεμον αἰμοσταγῇ ἐμβαίνει·
Παλαίει μὲ τὸν θάνατον, νικᾷ τὰς δυστυχίας,
Καὶ βασιλεὺς ἀγέρωχος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων,
Τὰς πόλεις ἀνεσκεύασε, τὰς πόλεις καταλύων.

Πλὴν νὰ δεσπώσῃ δύναται τὸ αἶσθημα, τὸ πάθος,
Τὸ κατακλύζον τὴν ψυχὴν, τὸ πυρπολοῦν τὸ πνεῦμα ;
Τὴν φλέγουσαν πυρκαϊᾶν τῶν καρδιῶν τὸ βάθος
Νὰ μηδενίσῃ δύναται τῆς σκέψεως τὸ ρεῦμα :
Μυστήριον Προνοίας !
Δαμᾶζει τὸν ἀδάμαστον ἓνας παλμὸς καρδίας.

Αἶ, ἡ καρδία ! ἂν αὐτὴν δὲν ἐκριζώσῃς, μάτην
Τὴν νάρκωσιν ἐζήτησες εἰς τὰς σκληραγωγίας.
Ἐν βλέμμα, ἓνα κίνημα, καὶ τότε τὴν ἀπάτην
Μὲ τρόπον ἀναγνώρισον· τῆς μαύρης σου καρδίας
Τὰ ἔλκη καταμέτρησον καὶ τὰς οὐλὰς τῆς ψαῦσον,
Καὶ ἂν ζητῇς τὸν θάνατον εἰς τὰ αἰσθήματά σου,
Νὰ θραύσῃς τὴν λατρείαν σου, καθὼς τὰ ὄνειρά σου,
Τὴν ὑπαρξίν σου θραῦσον. —

Ἰ, μὴ ζητῇς τὰ σκοτεινὰ μυστήρια τοῦ νέου.
Ματαίως ν' ἀνιχνεύσῃς.
Ἐπὶ τοῦ μαύρου ἵππου τοῦ τὸν εἶδες τοῦ ωραίου,
Ὅταν ἐπέτα κ' ἔλεγες ὅτι ζητεῖ ἐμπνεύσεις ;
Τὸν εἶδες μὲ τὰ κύματα πολλάκις νὰ παλαίσῃ ;
Τὸν εἶδες μεταξὺ ληστῶν ἀτρόμητος νὰ πέσῃ ;

Ποσάκις δὲν τὸν ἔκλαυσαν οἱ φίλοι τοῦ χαμένου,
Κ' ἐξαίφνης μεταξὺ χορῶν τὸν ἔβλεπαν ἐμπρὸς τῶν
Ἐρατεινῶν, γαλήνιων, κομψὰ ἐνδεδυμένον·
Ἦτον αὐτὸς, ὁ ἴδιος, ὁ φίλος σύντροφός των,
Κ' ἔχυναν λόγους γλυκεροὺς τὰ εὐγλωττά του χεῖλη,
Ἦ ἂν ἐσίγα, μαγικὰ τὸ βλέμμα του ὠμίλει.